

Przedmowa	9
POZYTYWIZM	
1. Pozytywiści wobec przeszłości i teraźniejszości	12
Teksty	
John Stuart Mill, <i>Co to jest utilitaryzm</i> (fragmenty)	17
Aleksander Świętochowski, <i>My i wy</i> (fragmenty)	18
Adam Asnyk, <i>Daremnne żale</i>	20
Adam Asnyk, <i>Do młodych</i>	21
Czytamy dzieła sztuki	
Maksymilian Gierymski, <i>Patrol powstańczy</i>	20
Komentarz	
Jerzy W. Borejsza, <i>Noc styczniowa</i>	22
Dialogi z tradycją	
Anna Kamińska, <i>Niemowa</i>	24
Do matury krok po kroku	24
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	26
Wiadomości z nauki o języku	
Sposoby wzbogacania zasobu leksykalnego – środki słowotwórcze	26
Ćwiczmy swój język	27
2. Poszukiwanie prawdy o rzeczywistości	28
■ Wielka proza światowa	36
Teksty	
Bolesław Prus, <i>Kamizelka</i>	39
Bolesław Prus, <i>Kamizelka</i> (fragment)	40
Maria Konopnicka, <i>Mendel Gdański</i>	42
Maria Konopnicka, <i>Mendel Gdański</i> (fragmenty)	43
Eliza Orzeszkowa, <i>O Żydach i kwestii żydowskiej</i> (fragmenty)	46
Eliza Orzeszkowa, <i>Kilka słów o kobietach</i> (fragmenty)	47
Bolesław Prus, <i>Wieża paryska</i> (fragmenty)	48
Czytamy dzieła sztuki	
Gustaw Courbet, <i>Dzień dobry, panie Courbet!</i>	41
Komentarze	
Jan Józef Lipski, <i>[Kroniki Prusa]</i>	51
Janina Kulczycka-Saloni, <i>[Naturalizm]</i>	52
Do matury krok po kroku	53
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	55
Wiadomości z nauki o języku	
Styl publicystyczny	55
Ćwiczmy swój język	56
3. Labirynty realizmu. <i>Lalka</i> Bolesława Prusa	57
Teksty	
Bolesław Prus, <i>Lalka</i>	59
Bolesław Prus, <i>Lalka</i> (fragment)	66
■ Dyskusja o <i>Lalce</i>	
Aleksander Świętochowski, <i>Aleksander Głowacki (Bolesław Prus)</i> (fragmenty)	70
Bolesław Prus, <i>Słowo o krytyce pozytywnej</i> (fragment)	70
Czytamy dzieła sztuki	
Aleksander Gierymski, <i>Powisłe</i>	69
Komentarz	
Józef Bachórz, <i>[Miłość Wokulskiego]</i>	71
Przykładowa interpretacja	
Obraz Warszawy w <i>Lalce</i> Bolesława Prusa	73
Dialogi z tradycją	
Stefan Chwin, <i>[Wizyta u Hersego]</i>	75
Do matury krok po kroku	76
Wiadomości z nauki o języku	
Cechy języka i stylu pozytywizmu	78
Ćwiczmy swój język	79

4. Nad Niemnem Eliza Orzeszkowej i przyпіływy pamięci	81
Teksty	
Eliza Orzeszkowa, <i>Nad Niemnem</i>	83
Eliza Orzeszkowa, <i>Nad Niemnem</i> (fragment)	86
Eliza Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i> (rok 1863)	89
Eliza Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i> (rok 1863) (fragmenty)	90
Maria Konopnicka, <i>Rota</i>	93
Maria Konopnicka, <i>Groby nasze</i> (fragmenty)	94
Czytamy dzieła sztuki	
Artur Grottger, <i>Na pobożowisku</i>	91
Komentarz	
Ewa Ilnatowicz, [W Korczyni i w Bohatyrowiczach]	95
Dialogi z tradycją	
Czesław Miłosz, <i>Rozbieranie Justyny</i>	96
Do matury krok po kroku	98
Wiadomości z nauki o języku	
Język a pleć	99
Ćwiczmy swój język	101
5. Jaka historia?	102
Teksty	
Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i>	104
Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i> (fragment)	108
Henryk Sienkiewicz, <i>O powieści historycznej</i>	112
■ Wątki antyczne w twórczości polskich pozytywistów	113
Czytamy dzieła sztuki	
Jan Matejko, <i>Rejtan</i>	110
Komentarz	
Tadeusz Bujnicki, [Stylizacja w „Trylogii”]	115
Dialogi z tradycją	
Witold Gombrowicz, <i>Sienkiewicz</i> (fragmenty)	116
Do matury krok po kroku	119
Wiadomości z nauki o języku	
Archaizacja	120
Ćwiczmy swój język	121
6. Wobec wyzwań końca wieku	122
Teksty	
Adam Asnyk, <i>Nad głębiemi</i>	124
Bolesław Prus, <i>Wędrowka po ziemi i niebie</i>	125
Eliza Orzeszkowa, [Bez perspektywy na świat zaziemski życie ziemskie jest duszną celą]	127
Fiodor Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i>	129
Fiodor Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i> (fragmenty)	133
Czytamy dzieła sztuki	
Józef Chełmoński, <i>Dropie</i>	128
Komentarz	
Lew Szestow, [Wybory Raskolnikowa]	135
Dialogi z tradycją	
Czesław Miłosz, <i>Żona Karola Darwina</i>	136
Do matury krok po kroku	137
Lektury dla ciekawych	139
Problemy do powtórzeń przed egzaminem maturalnym	140

MŁODA POLSKA

1. Dekadenci, melancholicy i sny o potędze	142
■ Ważne kierunki w sztuce przełomu wieków. Secesja	146
Teksty	
Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Koniec wieku XIX</i>	148
Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Lubię, kiedy kobieta...</i>	149
Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Anioł Pański</i>	150
Leopold Staff, <i>Deszcz jesienny</i>	153
Stanisław Korab-Brzozowski, <i>Próżnia</i>	154
Kazimiera Zawistowska, *** [Moja dusza jest taką chaotycznych kwieci...]	156
Leopold Staff, <i>Kowal</i>	156
Fryderyk Nietzsche, <i>Moje pojęcie wolności</i>	157

Czytamy dzieła sztuki	
Józef Pankiewicz, <i>Chrystus na krzyżu</i>	155
Komentarz	
Teresa Walas, [<i>Światopogląd dekadence</i>]	158
Przykładowa interpretacja	
Kowal Leopolda Staffa	160
Dialogi z tradycją	
Marcin Świetlicki, <i>Pora śmierci choinek</i>	161
Do matury krok po kroku	162
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	163
2. Być artystą	164
■ Modernistyczni cyganie	168
Teksty	
Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Evviva l'arte!</i>	170
Stanisław Przybyszewski, <i>Confiteor</i> (fragmenty)	171
Charles Baudelaire, <i>Padlina</i>	175
Charles Baudelaire, <i>Okna</i>	176
Charles Baudelaire, <i>Malarz życia nowoczesnego</i> (fragmenty)	177
Czytamy dzieła sztuki	
Jacek Malczewski, <i>Artysta i chimera</i>	174
Komentarz	
Bożena Sadowska, <i>Homo dandys</i>	178
Dialogi z tradycją	
Andrzej Bursa, <i>Ja chciałbym być poetą</i>	179
Do matury krok po kroku	180
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	182
Wiadomości z nauki o języku	
Językowy obraz świata	182
Ćwiczymy swój język	183
3. W poszukiwaniu istoty świata i języka poezji. Impresjonizm, symbolizm	184
■ Ważne kierunki w sztuce przełomu wieków. Impresjonizm, symbolizm	187
Teksty	
Paul Verlaine, <i>Sztuka poetycka</i>	189
Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Melodia mgieł nocnych</i>	190
Artur Rimbaud, <i>Statek pijany</i>	191
Jan Kasprówic, <i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i>	195
Wincenty Korab Brzozowski, <i>Powinowactwo Cieni i Kwiatów o Zmierzchu</i>	197
Czytamy dzieła sztuki	
Józef Mehoffer, <i>Dziwny ogród</i>	194
Komentarz	
Maria Podraza-Kwiatkowska, [<i>Zasada sugestii</i>]	198
Dialogi z tradycją	
Jonasz Kofta, <i>Rimbaud, Aniele stróżu mój</i>	199
Do matury krok po kroku	200
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	201
Wiadomości z nauki o języku	
Cechy języka i stylu Młodej Polski	201
Ćwiczymy swój język	202
4. W poszukiwaniu istoty świata i języka poezji. Ekspresjonizm, klasycyzm, franciszkanizm. Leśmian	203
■ Ważne kierunki w sztuce przełomu wieków. Ekspresjonizm	206
Teksty	
Jan Kasprówic, <i>Dies irae</i>	207
Tadeusz Miciński, <i>Lucifer</i>	212
Jan Kasprówic, *** [<i>Rozmawiała się ma dusza...</i>]	213
Jan Kasprówic, *** [<i>Witajcie, kochane góry...</i>]	213
Leopold Staff, <i>Przedśpiew</i>	215
Bolesław Leśmian, <i>Zielona godzina</i>	216
Bolesław Leśmian, <i>Piła</i>	217
Czytamy dzieła sztuki	
Edward Munch, <i>Krzyk</i>	208
Komentarz	
Jarosław Marek Rymkiewicz, <i>Istnienie</i>	220
Dialogi z tradycją	
Jarosław Marek Rymkiewicz, <i>Ogród w Milanówku, pieśń nocnego wędrowca</i>	220

Do matury krok po kroku	221
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	223
Wiadomości z nauki o języku	
Ekspresja w języku – różne sposoby jej wyrażania	224
Ćwiczmy swój język	225
5. Nowa proza. Żeromski. Conrad	226
■ Miasto w literaturze. Miasto w sztuce. Sztuka w mieście	228
Teksty	
Stefan Żeromski, <i>Ludzie bezdomni</i>	230
Stefan Żeromski, <i>Ludzie bezdomni</i> (fragment)	233
Joseph Conrad, <i>Jądro ciemności</i>	236
Joseph Conrad, <i>Jądro ciemności</i> (fragmenty)	237
Czytamy dzieła sztuki	
Pierre Puvis de Chavannes, <i>Biedny rybak</i>	234
Komentarze	
Michał Głowiński, <i>Labirynt – przestrzeń obcości</i> (fragmenty)	240
Zdzisław Najder, [Conrad – pisarz nowoczesny]	241
Dialogi z tradycją	
Czesław Miłosz, <i>Traktat poetycki</i> (fragment)	242
Do matury krok po kroku	243
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	244
Wiadomości z nauki o języku	
Język jako wartość	245
6. Młodopolskie poszukiwania pierwotności. Chłopi Władysława Reymonta	247
■ Młoda Polska tatrzańska	256
Teksty	
Władysław Reymont, <i>Chłopi</i> (t. 1)	249
Władysław Reymont, <i>Chłopi</i> (fragmenty tomu I)	252
Czytamy dzieła sztuki	
Ferdynand Ruszczyc, <i>Ziemia</i>	255
Komentarz	
Kazimierz Wyka, [„Chłopi” – związki z epoką]	258
Dialogi z tradycją	
Tadeusz Nowak, <i>A jak królem, a jak katem będziesz</i> (fragmenty)	258
Do matury krok po kroku	259
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	260
Wiadomości z nauki o języku	
Dialekty polskie	260
Ćwiczmy swój język	262
7. Stanisław Wyspiański i teatr modernistyczny	263
■ Teatr końca XIX w. – najważniejsze osobowości	265
Teksty	
Stanisław Wyspiański, *** [Niech nikt nad grobem mi nie płacze...]	266
Stanisław Wyspiański, <i>Wesele</i>	267
Stanisław Wyspiański, <i>Wesele</i> (fragment III aktu)	273
■ Plotkowanie o <i>Weselu</i>	
Tadeusz Żeleńskie-Boy, <i>Plotka o „Weselu”</i> (fragmenty)	278
Czytamy dzieła sztuki	
Jacek Malczewski, <i>Błędne koło</i>	274
Komentarz	
Franciszek Ziejka, <i>Magia „Wesela”</i>	280
Przykładowa interpretacja	
Przepowiednia Wernyhory	281
Dialogi z tradycją	
Teatralny cyrograf. Wywiad z Grzegorzem Jarzyną i Krzysztofem Warlikowskim (fragmenty)	283
Do matury krok po kroku	284
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy	286
Lektury dla ciekawych	287
Problemy do powtórzeń przed egzaminem maturalnym	288
Indeks rzeczowy	290
Indeks osób i utworów	296